

RUCE

Číslo 5

Duben 2000

Vážení členové a příznivci -sdružení pro umělecká řemesla RUDOLFINEA,

jako sdružení jsme splnili důležitá kritéria a představenstvo Hospodářské komory ČR dne 16. 2. 2000 schválilo začlenění sdružení RUDOLFINEA do řad členů HK ČR.

Základním posláním HK ČR je podpora podnikatelských aktivit, prosazování a ochrana zájmů a zajišťování potřeb svých členů. Nedílnou součástí činnosti je vzdělávací projekt v oblasti odborné přípravy pro výkon povolání a rozvoj dalšího odborného vzdělávání kvalifikovaných odborníků. HK ČR je samostatná organizace, působící nezávisle na politických stranách, státních orgánech a orgánech územní samosprávy, ale velice úzce s nimi spolupracuje. Svou připomínkovou činností získává významné postavení při obhajování zájmů a vytváření legislativních podmínek k podnikání.

Prostřednictvím členství ve sdružení RUDOLFINEA se stane členem HK ČR každá fyzická i právnická osoba, která řádně zaplatí členské příspěvky a předá nám kopii svého živnostenského listu či jiného dokladu o podnikání.

Bližší údaje o HK ČR a novele živnostenského zákona budou v příštím vydání věstníku RUCE.

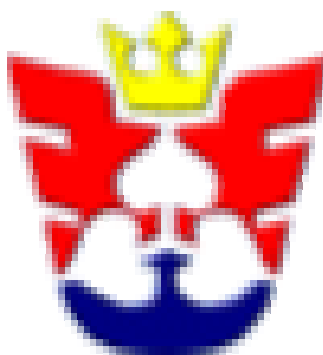
Důležité:

Ve čtvrtek 8.června 2000 v 15 hodin v budově SOU, Praha 9, Podkovářská 4 se koná valná hromada RUDOLFINEA-sdružení pro umělecká řemesla. Účast velmi nutná. /místo pozvánky/.

Mgr.Milena Červená

V KOMOŘE PŘED STO LETY

Většina z těch, kteří sledují více jak tříleté úsilí našeho sdružení RUDOLFINEA, bude vědět, že máme na mysli obchodní a živnostenskou komoru. která byla v minulosti významnou podporovatelkou obchodu a průmyslu, tedy oblastí, jež se nyní znovu stávají v současnosti středem zájmu. Povězme si něco o předchůdkyních nynější Hospodářské komory ČR, které se RUDOLFINEA stala právě členem.

Ochranitelky obchodu a živností se mohly zrodit sotva jinde, než v zemi krále Slunce, mocné Francii druhé poloviny 17. století. Ludvík XIV. podporoval svého ministra financí Jeana Baptistu Colberta ve všem, co přinášelo peníze a omezilo dovozy drahého zboží z ciziny. Na domácí výrobě a následném exportu se měly podílet také nové instituce - obchodní komory, zakládané v přístav-

ních městech a jiných centrech dálkového obchodu, aby v zájmu státu všemožně podporovaly domácí výrobu a sledovaly vývoz zboží a tím i zahraniční obchod včetně přepravy zboží. Není proto náhodou, že první komory vznikly v důležitých přístavech: v Marseille (1650), Dunkerque (1700), brzy pak také v Lyonu, Rouenu, Bordeaux, Tolouse, aj. S okupací Evropy za napoleonských válek se myšlenka obchodních komor rozšířila do německých zemí i rakouské monarchie. Jejich výhodnost a prospěšnost byla oceněna později, po definitivním pádu feudálního systému v revolučním roce 1848. Z jejich původní, značně rozsáhlé hospodářské činnosti a pravomocí, se sice lecos vytratilo, přesto však zůstaly významným poradním orgánem státu v podpoře a rozvoji podnikání.

Nedlouho po ustavení obchodní komory ve Vídni byly po roce 1850 zřízeny další komory v různých místech monarchie, včetně českých zemí. Vzorem pro menší regionální komory se stala komora pražská. Po svém znovoustavení v roce 1902 se nastěhovala do vlastního paláce, který si dala postavit o dva roky později podle návrhu architekta Antonína Turka na nynějším náměstí Republiky, v sousedství pozdějšího Obecního domu.

Obchodní a živnostenská komora byla před sto lety váženou a potřebnou institucí. Neměla sice žádnou výkonnou moc, její hlas však zněl všude tam, kde se řešily problémy obchodu, průmyslu a živnostenského podnikání. V jejím čele stál prezident,

členové si pak ustanovili ze svých řad sekretáře, na němž spočívala největší váha organizační práce a vyřizování agendy. Komora se dělila na dvě relativně samostatné sekce. V sekci obchodní byl vedle malých a středních obchodníků zastoupen velkoobchod a zvláštního postavení pak požívaly banky, pojišťovny a další peněžní ústavy. V živnostenské sekci byli zastoupeni nejružnější výrobci od malých živnostníků včetně řemeslníků, střední a také velké průmyslové podniky i doly. Na plenárních schůzích se mohli k problémům vyjadřovat i malí živnostníci. Již ve staré vídeňské komoře, která byla pro pražskou vzorem, byli vedle vlastních výrobců zastoupeni třetinou i takoví, co přímo nevyráběli, ale byli zainteresováni na rozvoji průmyslu a obchodu.

Prostřednictvím delegovaných zástupců v různých poradních orgánech hospodářských ministerstev Rakousko-uherské monarchie, kteří vyslovovali stanovisko obchodních a průmyslových kruhů a dávali dobrozdání k zákonům a právním aktům, byli členové komory informováni o celkovém stavu hospodářství, který měli za úkol sledovat ve vymezeném regionu působnosti komory. Byli povinni podávat nejen výroční zprávy, ale provádět hospodářskou statistiku ve svém okrsku. Činnost komory byla poměrně dosti široká a vyžádala si značně rozsáhlou agendu. Vedla např. registraci firem a společností a všech ostatních živnostenských podniků, dále pak peněžních a úvěrových ústavů ve svém obvodu (obdobu současného

obchodního rejstříku), archívy ochranných známek a vzorků zboží, patenty, vojenské dodávky, legitimační lístky, statistiky apod. Získané údaje sloužily jako podklady pro obchodní a živnostenskou statistiku. Před sto lety působila při zkoušení „dohodců zboží a směnek“, tzv. senesálů, při jmenování burzovních radů a laických soudců, vydávala vysvědčení o „zvyklostech obchodních“ a o protokolování známek, o předložených vzorcích zboží. Komora rozhodovala jako „rozhodčí soud ve věcech obchodních a živnostenských“.

Před první světovou válkou uplatňovali členové hospodářské a živnostenské komory svůj vliv zejména v oblasti živnostenského zákonodárství, dopravy (zejména v oblasti přepravy zboží po železnici) a v celní politice. Podávali připomínky k důležitým zákonům dříve, než byly předloženy k ústavnímu projednávání v zákonodárných sborech. Komora se vyjadřovala ke zřizování a podstatným změnám v chodu institucí zakládaných ve prospěch rozvoje obchodu a živností. Této oblasti věnovala komora největší pozornost a péči.

V hlavní sféře zájmu byla činnost velmi rozsáhlá, od dohledu na charakter podniku a jeho chodu, na péči o odbornou výchovu dorostu a jeho vzdělávání až po zajištění podmínek dalšího rozvoje podnikání. Na tomto poli si komora stanovila a hlídala jasná pravidla hry. Tak např. v živnostenské sféře stanovila druh výrobního podniku, určila, kolik učednických let je třeba pro získání řemeslné

živnosti, rozhodovala o zařazování určitých profesí do svobodných (volných) nebo vázaných (koncesovaných) živností. Přestože statut komory nepředepisoval, že je povinna se vyjádřit k sestavování seznamu řemeslnických živností, frekventantům však komory vydávaly souhlas k přechodu na jinou příbuznou živnost. Projednávaly a rozhodovaly kompetenci příbuzných řemeslných oborů v družích činnostech, kde se jejich zájmy střetávaly (např. úpravy povrchu dřevěných předmětů mezi pozlacovači, štafíry a lakýrníky, mezi brašnáři a sedláři apod.). Členové komory měli být dotazováni v případě druhu a způsobu prodeje a délky pracovní doby pro jednotlivé živnosti. Orgány komory se také vyjadřovaly ke zřizování, slučování a rozdělování živnostenských společenstev a vymezení obvodu jejich působnosti apod.

Řada dobrozdání komory se týkala zajištění rozvoje obchodu a živností. Vyjadřovala se ke zřizování burz, skladišť zboží a veřejných vah, k povolení na ustavení firem a k označování provozoven, podávala dobrozdání k udělování slev a cel pro obchodní činnosti, dále k výši pojistného a nemocenského u jednotlivých živností. Velký vliv měla komora i v oblasti přípravy budoucích živnostníků. Podávala vyjádření ke statutům a osnovám průmyslových a

obchodních škol pokračovacích. Je tedy třeba konstatovat, že komory byly profesními partnery pro tehdejší živnostenské, finanční, školské a jiné úřady.

Členy komory, zejména pak jejího sekretáře, zaměstnávala rozsáhlá správní a poradní agenda. Komora sama zřizovala nebo podporovala řadu institucí a zařízení, která přispívala k rozvoji obchodu a průmyslu. Na prvním místě to byly všechny obchodní akademie, které vychovávaly nejen budoucí obchodníky, ale i bankovní úředníky, zaměstnance pojišťoven a úvěrových ústavů. K rozvoji obchodu pak přispívaly zřizované tržnice a vývozní kanceláře, které podporovaly rozvoj domácího i zahraničního obchodu. Na druhém místě byly odborné průmyslové školy, včetně specializovaných výchovných ústavů pro umělecký průmysl, jejichž přehled jsme již uvedli. Hospodářské a průmyslové výstavy a stálé expozice napomáhaly k rozvoji průmyslu a živností. Komora také výrazným způsobem přispívala k odbornému vzdělávání. Udělovala stipendia žákům i učitelům podporující jejich přípravu ke vzdělávání, pořádala odborné přednášky nebo je výrazně podporovala, vydávala nebo dotovala odbornou literaturu pro řemeslníky, včetně učebnic odborných škol. Pražská komora byla nejen zřizovatelkou odborné školy pokračovací pro klenotníky, zlatníky, stříbrníky, ryjce a

pasíře v Praze, ale, jak jsme se o tom již zmínili, také Umělecko-průmyslového muzea v Praze, založeného roku 1885. O třináct let později bylo jako její instituce založeno Techno-logické muzeum, které mělo shromažďovat výrobní stroje a nástroje a zabývat se způsoby výroby. Také toto muzeum dodnes existuje jako Národní technické muzeum v Praze.

Poučným zůstává i působnost komory směrem ke státu. Její členové byli zastoupeni nejen ve všech subvencovaných školách obchodních a pokračovacích a institucích komorou zřízených, ale také v řadě poradních sborů, které ovlivňovaly hospodářskou politiku státu. Domnívám se, že jejich připomínka na závěr není nezajímavá. Byly to: Zemská rada železniční pro Království české, Průmyslová a zemědělská rada, poradní sbory pro daně z některých produktů při ministerstvu financí, Celní sbor, Ústřední komise pro průmyslové vyznačování, Komise pro daň z výtěžku. Přes některé námítky a hlasy, požadující v osmdesátých letech 19. století zřízení samostatných řemeslnických komor, byly obchodní a živnostenské komory institucemi, které svou podporou přispěly významnou měrou k uchování a rozvíjení tradic také domácích uměleckých řemesel.

PhDr. Miloslav Vlk

DALŠÍ SETKÁNÍ POZLACOVAČŮ

Stává se pomalu tradicí, že se v malé útulné galerii MIRÓ s kavárnou scházejí po půl roce pozlacovači. Vedle řady mladých i nejmladších

mezi ně vždy zavítá nestor mistrů tohoto uměleckého řemesla pan Jaroslav Boubín. Všichni vždy rádi naslouchají jeho poutavému vyprávění o poměrech a práci na poli svého

uměleckého řemesla před druhou světovou válkou. Na druhém setkání, dne 15. května 1999 velmi zajímavě na životním příběhu svého dědečka a otce ukázal, jak dříve fungovaly profesní organizace uměleckých řemesel - živnostenská společenstva. Na jeho vyprávění navázal přednáškou viceprezident sdružení pro umělecká řemesla RUDOLFINEA dr. Miloslav Vlk o historii cechů a poměrech v nich. Na podzimní schůzce (13. listopadu) byla účast poněkud slabší, přesto se diskutovalo o problémech řemesla a připravovaných zákonech. Na schůzku však zavítal i prezident sdružení ing. Antonín Chmelař. Podpořil myšlenku, aby ve sdružení pracovaly sekce podobné té, která vznikla z profesního zájmu pozlacovačů. Poděkoval také paní Evě Plánské, která tato

profesní setkání organizuje. Letošní jarní setkání se uskutečnilo 17. března a pozlacovači se sešli znovu ve značném počtu. Hostem byl opět dr. Vlk, který připomněl problematiku polychromie v minulosti. V diskusi pak svůj vztah k polychromii zhodnotil p. Boubín. Diskuse byla podnětem k zamyšlení o smyslu polychromie a jejím estetickém významu. Potom pozlacovači diskutovali mezi sebou o pracovních problémech i budoucnosti svého řemesla. Bylo vidět, že profesní zájem a starost o budoucnost oboru všechny stmeluje. Po informaci dr. Vlka o tom, co bude znamenat vstup sdružení RUDOLFINEA do Hospodářské komory ČR se do našeho sdružení přihlásilo několik nových členů.

Red.

GALERIE MISTRŮ UMĚLECKÉHO ŘEMESLA

Tímto číslem otevíráme novou rubriku našeho věstníku, ve které vám budeme postupně představovat některé významné osobnosti uměleckořemeslných oborů. Chceme tím trochu splatit dluh z minulosti, kdy se ne vždy uměleckému řemeslu, ale i jeho tvůrcům, dostávalo potřebné pozornosti a ocenění. Prvním z nich je nestor pozlacovačského řemesla. Pan

Pan **EDUARD HLADKÝ**

se narodil 30. 9. 1913 ve Znojmě. Brzy osiřel a byl vychován v rodině strýce v Moravských Budějovicích. Ve čtrnácti letech se zde začal učit u firmy Antonín Kraitz pozlacovačem pro práce kostelní. Osvědčil i své výtvarné nadání a ve volném čase si přivydělával malováním obrázků. V jedenadvaceti letech odešel do Červeného Kostelce u Náchodu k firmě Břetislava Kavky a jezdil na práce v kostelech po celé republice.

V roce 1935 se usadil v Praze, kde nastoupil u rámařské a nábytkářské firmy Zikmund Faigel, která měla své dílny v Libni. Tam a později u renomované firmy architekta Jindřicha Ecka na Malé Straně vyráběl rámy na zakázku přímo pro jednotlivé malíře a výtvarníky. Ve firmě se věnovala velká pozornost souladu rámu s obrazem.

V roce 1948 byla výroba rámu v Praze znárodněna a převedena pod národní podnik Lyra, kde pan Hladký dělat mistra po dvacet let. V roce 1970 vstoupil do Ústředí uměleckých řemesel a po čtyřech letech přešel do družstva Štuko, kde se do svých pětasedmdesáti let podílel na restaurování Hradu a pražských kostelů. Dnes již mu špatný zrak nedovoluje pracovat, ale přes svůj pokročilý věk se zajímá o vše kolem pozlacovačského řemesla. Přejme mu ještě hodně zdraví do dalších let.

Eva Plánská

